

ANTALYA 2050

İKLİM DİRENÇLİ KALKINMA STRATEJİSİ

COP31 Ortak Politika ve Eylem Raporu

ANTALYA 2050

Climate Resilient Development Strategy

COP31 Joint Policy Report

Antalya'nın Doğal Sermayesini Koruyan,
Rekabet Gücünü Artıran,
Geleceğini Birlikte Şekillendiren Yol Haritası

BÖLÜM 12

Hazırlayan

ANTALYA SİVİL PLATFORMU

2026

BÖLÜM 12

SONUÇ, ORTAK VİZYON VE YOL HARİTASI

Antalya'nın 2050 İklim Dirençli Geleceğine Doğru Ortak Dönüşüm Perspektifi

Bölümün Amacı

Bu bölüm; rapor boyunca ortaya konulan tüm değerlendirme, politika ve proje önerilerini bütüncül bir bakış açısıyla değerlendirerek Antalya'nın iklim dirençli kalkınma vizyonunu ortak bir gelecek perspektifi içerisinde ortaya koymaktadır.

Aynı zamanda raporun stratejik sonuçlarını özetlemekte, öncelikli uygulama alanlarını tanımlamakta ve Antalya'nın 2050 hedeflerine ulaşabilmesi için izlenmesi gereken yol haritasını ortaya koymaktadır. Bu bölüm, yalnızca raporun kapanış bölümü değil; Antalya'nın iklim değişikliğiyle mücadele ve uyum sürecinde kamu kurumları, yerel yönetimler, özel sektör, üniversiteler, meslek kuruluşları, sivil toplum ve tüm paydaşlar için ortak hareket çağrısı niteliği taşımaktadır.

Bölümün Kapsamı

Bu bölümde;

- Raporun genel değerlendirmesi,
- Antalya'nın 2050 vizyonunun ortak çerçevesi,
- Stratejik önceliklerin bütüncül değerlendirilmesi,
- Kısa, orta ve uzun vadeli uygulama yol haritası,
- Kurumsal sorumluluk paylaşımı,
- İzleme ve güncelleme yaklaşımı,
- Ortak gelecek çağrısı,
- Sonuç bildirgesi

ele alınmaktadır.

Bölümün Temel Mesajı

Antalya'nın geleceği; suyu, toprağı, denizi, ormanları, tarımı, turizmi, sanayisi ve insan kaynağıyla birlikte ele alınan bütüncül bir kalkınma anlayışıyla şekillenecektir. Bu raporda ortaya konulan vizyon; yalnızca iklim değişikliğine uyum sağlayan bir Antalya'yı değil, iklim değişikliğini sürdürülebilir kalkınmanın itici gücüne dönüştüren, uluslararası ölçekte örnek gösterilen dirençli bir Akdeniz kentini inşa etmeyi hedeflemektedir.

12.1 Giriş

Bu rapor, Antalya'nın iklim değişikliğinin oluşturduğu mevcut ve gelecekteki riskleri bütüncül bir yaklaşımla değerlendirmek; kentin doğal, ekonomik ve sosyal yapısını koruyarak sürdürülebilir kalkınmasını destekleyecek ortak bir yol haritası oluşturmak amacıyla hazırlanmıştır. Su yönetiminden enerji dönüşümüne, tarımdan ekosistemlerin korunmasına, turizmden sanayiye, mavi ekonomiden sürdürülebilir ulaşım, yönetişimden iklim finansmanına kadar geniş bir perspektifte ele alınan değerlendirmeler; Antalya'nın yalnızca bugünün ihtiyaçlarını değil, gelecek kuşakların yaşam hakkını da gözeterek uzun vadeli bir kalkınma vizyonu ortaya koymaktadır.

Rapor boyunca yapılan analizler, iklim değişikliğinin Antalya açısından artık geleceğe ait bir risk olmaktan çıktığını; su kaynakları üzerindeki baskı, sıcaklık artışları, kuraklık, orman yangınları, aşırı hava olayları, kıyı alanlarındaki kırılganlık, biyolojik çeşitlilik kayıpları ve ekonomik sektörler üzerindeki etkileriyle bugün yaşanan çok boyutlu bir gerçeklik hâline geldiğini göstermektedir. Bu nedenle Antalya'nın geleceği, mevcut kalkınma anlayışının iklim dirençliliği ekseninde yeniden şekillendirilmesini zorunlu kılmaktadır.

Ancak bu tablo yalnızca riskleri değil, aynı zamanda önemli fırsatları da beraberinde getirmektedir. Antalya; güçlü turizm ekonomisi, tarımsal üretim kapasitesi, yenilenebilir enerji potansiyeli, gelişen sanayisi, zengin doğal varlıkları, stratejik coğrafi konumu ve uluslararası tanınırlığı sayesinde yeşil dönüşüm sürecinde önemli avantajlara sahip kentlerden biridir. Bu potansiyelin doğru planlama ve güçlü yönetim anlayışıyla değerlendirilmesi hâlinde Antalya, iklim değişikliğinin etkilerine uyum sağlayan bir kent olmanın ötesine geçerek, sürdürülebilir kalkınma alanında uluslararası ölçekte örnek gösterilen şehirlerden biri olabilecektir.

Bu raporun en önemli özelliği, iklim değişikliğini yalnızca çevresel bir konu olarak ele almamasıdır. Hazırlanan politika önerileri; ekonomik kalkınma, yatırım stratejileri, sosyal dayanıklılık, doğal kaynak yönetimi, teknolojik dönüşüm ve uluslararası rekabet gücünü birlikte değerlendiren bütüncül bir yaklaşım üzerine kurulmuştur. Böylece iklim politikaları ile kalkınma politikaları birbirini tamamlayan tek bir stratejik çerçeve içerisinde ele alınmıştır.

Raporun hazırlanma süreci de ortaya konulan vizyon kadar önem taşımaktadır. Antalya Sivil Platformu öncülüğünde yürütülen bu çalışma; kamu kurumlarının, yerel yönetimlerin, üniversitelerin, meslek kuruluşlarının, özel sektör temsilcilerinin, sivil toplum örgütlerinin ve farklı uzmanlık alanlarından çok sayıda paydaşın katkılarıyla şekillenmiştir. Bu yönüyle rapor, yalnızca teknik bir değerlendirme metni değil; Antalya'nın ortak akıl ve ortak sorumluluk anlayışıyla hazırladığı katılımcı bir gelecek belgesidir.

Rapor boyunca önerilen stratejiler birbirinden bağımsız politika önerileri değil, birbirini tamamlayan bütünleşik bir dönüşüm modelinin parçalarıdır. Su güvenliğinin sağlanması enerji verimliliğiyle, enerji dönüşümü sanayi politikalarıyla, tarım ekosistemlerin korunmasıyla, ulaşım turizm ve kentleşmeyle, yönetişim ise tüm bu alanların etkin uygulanmasıyla doğrudan ilişkilidir. Bu nedenle başarı; yalnızca tek tek projelerin hayata geçirilmesine değil, tüm politika alanlarının eş zamanlı ve koordineli biçimde uygulanmasına bağlı olacaktır.

Önümüzdeki yıllarda kentler arasındaki rekabet yalnızca ekonomik büyüklük üzerinden değil; iklim değişikliğine uyum kapasitesi, sürdürülebilir yatırım ortamı, doğal kaynaklarını koruma başarısı ve yaşam kalitesi üzerinden de şekillenecektir. Bu yeni dönemde Antalya'nın sahip olduğu avantajları koruyabilmesi ve geliştirebilmesi için iklim dirençliliğini tüm planlama süreçlerinin temel bileşeni hâline getirmesi gerekmektedir.

Bu bölüm, raporun önceki bölümlerinde ortaya konulan politika ve stratejileri ortak bir perspektifte değerlendirerek Antalya'nın **2050 İklim Dirençli Kalkınma Vizyonu'na** ulaşması için izlenmesi gereken temel yol haritasını ortaya koymaktadır. Aynı zamanda bu çalışma, yalnızca kamu kurumlarına yönelik bir strateji belgesi değil; yatırımcılara, akademiye, sivil topluma ve tüm Antalyalılara yönelik ortak bir gelecek çağrısı niteliği taşımaktadır.

Sonuç olarak bu rapor, Antalya'nın geleceğine ilişkin yalnızca bir öngörü değil; uygulanabilir hedefler, somut politika önerileri ve gerçekçi projeler üzerine inşa edilmiş kapsamlı bir dönüşüm programıdır. Bundan sonraki süreçte başarının ölçüsü, hazırlanan bu vizyonun ne ölçüde ortak iradeye dönüşeceği ve uygulamaya aktarılabilmesi olacaktır. Antalya'nın iklim dirençli geleceği; güçlü kurumlar, bilimsel yaklaşım, sürdürülebilir finansman, toplumsal katılım ve kararlı liderlikle mümkün olacaktır. Bu ortak irade, Antalya'yı yalnızca Türkiye'nin değil, Akdeniz Havzası'nın sürdürülebilir kalkınma ve iklim dirençliliği konusunda örnek gösterilen kentlerinden biri hâline taşıyacaktır.

12.2 Antalya 2050 Ortak Gelecek Vizyonu

Antalya'nın geleceği; iklim değişikliğinin oluşturduğu riskleri doğru yöneten, doğal kaynaklarını koruyan, ekonomik büyümesini sürdürülebilirlik ilkeleri doğrultusunda gerçekleştiren ve yaşam kalitesini sürekli yükselten bütüncül bir kalkınma anlayışı üzerine inşa edilmelidir. Bu vizyon, yalnızca çevresel sürdürülebilirliği değil; ekonomik rekabet gücünü, toplumsal refahı, teknolojik dönüşümü ve kurumsal kapasiteyi birlikte ele alan uzun vadeli bir gelişim perspektifini ifade etmektedir.

2050 yılına uzanan bu ortak gelecek vizyonu; Antalya'nın sahip olduğu doğal, kültürel ve ekonomik değerleri koruyarak gelecek kuşaklara aktarmayı, aynı zamanda iklim değişikliğini yeni fırsatlar üreten bir dönüşüm süreci olarak değerlendirmeyi hedeflemektedir. Bu yaklaşım, kentin mevcut güçlü yönlerini daha da geliştirirken, iklim kaynaklı kırılganlıkları azaltmayı ve sürdürülebilir kalkınmayı kalıcı hâle getirmeyi amaçlamaktadır.

Bu vizyon doğrultusunda Antalya; **su güvenliğini sağlamış**, su kaynaklarını verimli kullanan, ileri arıtma ve geri kazanım teknolojilerini yaygınlaştırmış, alternatif su kaynaklarını etkin biçimde yöneten örnek bir kent olmayı hedeflemektedir. Su yönetimi, yalnızca çevresel bir hizmet değil; tarımın, turizmin, sanayinin ve kent yaşamının sürdürülebilirliğini güvence altına alan stratejik bir unsur olarak değerlendirilecektir. Enerji alanında Antalya; yenilenebilir enerji üretimini artıran, enerji verimliliğini yaşamın tüm alanlarına entegre eden, düşük karbonlu teknolojilere yatırım yapan ve temiz enerji dönüşümünü ekonomik kalkınmanın temel bileşenlerinden biri hâline getiren öncü şehirlerden biri olacaktır. Kamu binalarından sanayi tesislerine, turizm işletmelerinden konutlara kadar tüm sektörlerde enerji verimliliği ve karbon azaltımı temel politika hâline gelecektir.

Tarım sektöründe hedef; suyu daha verimli kullanan, iklim değişikliğine dayanıklı üretim modellerini benimseyen, biyolojik çeşitliliği koruyan ve yüksek katma değerli üretimi destekleyen sürdürülebilir bir tarım yapısının oluşturulmasıdır. Antalya, yalnızca üretim miktarıyla değil; kaliteli, güvenli ve sürdürülebilir tarımsal üretimiyle de uluslararası ölçekte rekabet gücünü artıracaktır. Doğal ekosistemlerin korunması, bu ortak vizyonun vazgeçilmez unsurlarından biridir. Ormanlar, sulak alanlar, kıyıları, deniz ekosistemleri ve biyolojik çeşitlilik; yalnızca korunması gereken doğal varlıklar değil, iklim değişikliğine karşı kentin en güçlü doğal savunma mekanizmaları olarak değerlendirilecektir. Doğa temelli çözümler, kent planlamasının ayrılmaz bir parçası olacaktır.

Turizm sektörü isesürdürülebilirlik ilkeleridoğrultusunda yeniden şekillenecektir. Antalya; dört mevsime yayılan, düşük karbonlu, çevresel etkileri azaltılmış, yerel değerleri öne çıkaran ve kaynak verimliliğini esas alan sürdürülebilir turizm modeliyle dünya turizminde örnek gösterilen destinasyonlardan biri olmayı hedeflemektedir.

Sanayi ve üretim alanında döngüsel ekonomi anlayışı yaygınlaştırılacak; kaynak verimliliği artırılacak, atık oluşumu azaltılacak ve yenilikçi teknolojiler desteklenecektir. Antalya'nın ekonomik büyümesi; doğal kaynak tüketimini artıran değil, kaynakları daha verimli kullanan yeşil üretim anlayışıyla sürdürülecektir.

Mavi ekonomi perspektifi doğrultusunda Antalya'nın kıyıları, limanları ve deniz kaynakları sürdürülebilir kullanım ilkeleri çerçevesinde yönetilecektir. Deniz turizmi, balıkçılık, deniz ulaşımı, kıyı koruma ve deniz ekosistemlerinin restorasyonu birbirini tamamlayan politikalar olarak ele alınacak; Antalya'nın denizle kurduğu tarihsel bağ geleceğin kalkınma stratejilerinden biri hâline getirilecektir.

Kentleşme anlayışı da bu vizyon doğrultusunda dönüşecektir. Afetlere dirençli, enerji verimli, yeşil altyapılarla desteklenmiş, yürünebilir, erişilebilir ve yaşanabilir mahalleler oluşturularak Antalya'nın yaşam kalitesi yükseltilecektir. İklim değişikliğine uyum, tüm mekânsal planlama süreçlerinin temel ilkelerinden biri olacaktır.

Bu ortak gelecek vizyonunun en önemli bileşeni ise güçlü yönetiştir. Antalya; kurumlar arasında etkin koordinasyon sağlayan, bilimsel verilerle karar alan, dijital teknolojileri kullanan, uluslararası finansman kaynaklarına erişebilen ve toplumun tüm kesimlerini karar süreçlerine dâhil eden örnek bir yönetim modeli geliştirecektir. Böylece iklim değişikliğiyle mücadele yalnızca kamu kurumlarının değil, tüm toplumun ortak sorumluluğu hâline gelecektir.

2050 yılına gelindiğinde Antalya'nın hedefi; **iklim değişikliğinin etkilerine karşı dirençli, doğal kaynaklarını koruyan, karbon ayak izini azaltan, yeşil ekonomisini büyüten, uluslararası yatırımları çekebilen, yüksek yaşam kalitesine sahip ve Akdeniz Havzası'nda sürdürülebilir kalkınmanın referans şehirlerinden biri** olmaktır.

Bu vizyon, yalnızca bir hedefler bütünü değil; Antalya'nın ortak iradesini, ortak sorumluluğunu ve ortak geleceğini temsil etmektedir. Rapor boyunca ortaya konulan tüm strateji, politika ve projeler bu ortak vizyonun hayata geçirilmesine hizmet etmektedir. Başarı ise yalnızca kurumların değil; kamu yönetiminin, özel sektörün, üniversitelerin, sivil toplumun ve tüm Antalyalıların aynı hedef doğrultusunda birlikte hareket edebilmesine bağlı olacaktır.

Antalya'nın 2050 vizyonu; **doğasını koruyan, ekonomisini güçlendiren, toplumunu geleceğe hazırlayan ve iklim değişikliğini sürdürülebilir kalkınmanın itici gücüne dönüştüren bir dünya kenti** olma kararlılığının somut ifadesidir. Bu vizyon, Antalya'yı yalnızca geleceğe hazırlamakla kalmayacak; aynı zamanda Türkiye ve Akdeniz coğrafyası için ilham veren, örnek alınan ve yön gösteren bir kalkınma modeli ortaya koyacaktır.

12.3 Antalya İçin Stratejik Yol Haritası

Antalya'nın iklim dirençli kalkınma hedeflerine ulaşabilmesi; uzun vadeli bir vizyonun yanı sıra, uygulanabilir, ölçülebilir ve aşamalı bir yol haritasının hayata geçirilmesine bağlıdır. Bu nedenle raporda ortaya konulan politika ve proje önerilerinin, öncelik sırasına göre planlanması, gerekli kurumsal kapasitenin oluşturulması ve finansman kaynaklarının etkin biçimde kullanılması büyük önem taşımaktadır. Önerilen stratejik yol haritası; **kısa vadeli (2026–2030), orta vadeli (2030–2040) ve uzun vadeli (2040–2050)** olmak üzere üç temel uygulama döneminden oluşmaktadır. Her dönem, bir sonraki aşamanın altyapısını oluşturacak şekilde tasarlanmıştır.

12.3.1 Birinci Aşama: Kurumsallaşma ve Hazırlık Dönemi (2026–2030)

İlk aşamanın temel amacı; raporda önerilen yönetim modelinin kurulması, kurumsal koordinasyonun sağlanması ve dönüşüm sürecinin yönetilebilmesi için gerekli teknik altyapının oluşturulmasıdır. Bu dönemde öncelikli olarak;

- Antalya iklim yönetim kurulu’nun oluşturulması,
- Antalya iklim koordinasyon merkezi’nin faaliyete geçirilmesi,
- Antalya iklim finansmanı ofisi’nin kurulması,
- Antalya iklim veri platformu’nun geliştirilmesi,
- Antalya yeşil proje portföyü’nün hazırlanması,
- Sektör bazlı sera gazı envanterlerinin güncellenmesi,
- İklim risk haritalarının tamamlanması,
- Kurumlar arası veri paylaşım sisteminin kurulması,
- Uluslararası finansman başvurularının başlatılması

hedeflenmelidir. Bu süreç aynı zamanda kamu kurumları, yerel yönetimler ve özel sektör için kapasite geliştirme ve eğitim programlarının yoğun olarak yürütüleceği dönem olacaktır.

12.3.2 İkinci Aşama: Dönüşüm ve Yatırım Dönemi (2030–2040)

İkinci aşama, hazırlık sürecinde oluşturulan kurumsal altyapının büyük ölçekli yatırımlara dönüştürüldüğü dönemdir. Bu süreçte;

- Su yönetimi yatırımları,
- İleri su geri kazanım sistemleri,
- Yenilenebilir enerji projeleri,
- Enerji verimliliği uygulamaları,
- Sürdürülebilir ulaşım sistemleri,
- Döngüsel ekonomi yatırımları,
- Dirençli kent altyapıları,
- Kıyı koruma projeleri,
- Ekosistem restorasyonu,
- Sürdürülebilir tarım uygulamaları,
- Mavi ekonomi projeleri

eş zamanlı olarak hayata geçirilmelidir. Bu dönemde Antalya’nın uluslararası iklim finansmanından yararlanma kapasitesi önemli ölçüde artırılmalı; kamu-özel sektör iş birlikleri yaygınlaştırılarak yeşil yatırım hacmi büyütülmelidir.

12.3.3 Üçüncü Aşama: Küresel Liderlik ve Sürdürülebilirlik Dönemi (2040–2050)

Son aşama, Antalya'nın iklim dirençli kalkınma modelini tamamladığı ve uluslararası ölçekte örnek gösterilen şehirlerden biri hâline geldiği dönemdir. Bu dönemde;

- Karbon emisyonlarının önemli ölçüde azaltılması,
- Su güvenliğinin tam olarak sağlanması,
- Yenilenebilir enerji kullanımının yaygınlaştırılması,
- Döngüsel ekonomi uygulamalarının tüm sektörlerde benimsenmesi,
- Doğal ekosistemlerin güçlendirilmesi,
- Sürdürülebilir turizm modelinin tamamlanması,
- İklim dirençli kent altyapısının yaygınlaştırılması,
- Uluslararası yatırım ve finansman merkezlerinden biri hâline gelinmesi

hedeflenmektedir. Antalya'nın bu aşamada yalnızca uygulayıcı değil; bilgi üreten, deneyim paylaşan ve diğer kentlere rehberlik eden küresel bir referans şehir konumuna ulaşması amaçlanmaktadır.

12.3.4 Önceliklendirme Yaklaşımı

Yol haritasında önerilen projeler uygulanırken aşağıdaki önceliklendirme ilkeleri esas alınmalıdır.

- En yüksek iklim riskini azaltan projelere öncelik verilmesi,
- Su güvenliği ve doğal kaynakların korunmasını sağlayan yatırımların hızlandırılması,
- En yüksek karbon azaltım potansiyeline sahip uygulamaların desteklenmesi,
- Ekonomik geri dönüşü yüksek yeşil yatırımların teşvik edilmesi,
- Sosyal faydası yüksek projelerin önceliklendirilmesi,
- Uluslararası finansman bulma olasılığı yüksek projelerin ilk aşamada hazırlanması,
- Doğa temelli çözümlerin tüm sektörlerle entegre edilmesi.

12.3.5 İzleme, Değerlendirme ve Güncelleme Süreci

Yol haritası statik bir belge olarak değil, yaşayan bir yönetim sistemi olarak ele alınmalıdır. Bu kapsamda;

- Uygulama performansı her yıl değerlendirilmeli,
- Beş yılda bir stratejik gözden geçirme yapılmalı,
- Yeni bilimsel veriler ve iklim projeksiyonları dikkate alınmalı,
- Teknolojik gelişmeler ve finansman imkânları doğrultusunda hedefler güncellenmeli,
- Uluslararası yükümlülükler ve ulusal politika değişiklikleri yol haritasına entegre edilmelidir.

Bu yaklaşım sayesinde Antalya, değişen koşullara uyum sağlayabilen dinamik bir yönetim modeline sahip olacaktır.

12.3.6 Ortak Sorumluluk ve Ortak Başarı Yaklaşımı

Bu yol haritasının başarısı yalnızca kamu kurumlarının çabalarıyla mümkün değildir.

Merkezi yönetim, yerel yönetimler, üniversiteler, özel sektör, meslek kuruluşları, finans kuruluşları, sivil toplum örgütleri ve vatandaşlar; ortak hedefler doğrultusunda birlikte hareket ederek Antalya'nın iklim dirençli geleceğini inşa edecektir.

Her kurumun, her sektörün ve her bireyin bu dönüşüm sürecinde üstleneceği sorumluluk, Antalya'nın başarısının temel belirleyicisi olacaktır.

Genel Değerlendirme

Bu stratejik yol haritası; raporda ortaya konulan tüm hedeflerin uygulamaya aktarılmasını sağlayan somut bir dönüşüm planıdır. Yol haritası; yalnızca yapılacak işleri sıralayan bir takvim değil, **Antalya'nın doğal sermayesini koruyan, ekonomik rekabet gücünü artıran, toplumsal dayanıklılığı güçlendiren ve uluslararası yatırım kapasitesini geliştiren bütüncül bir kalkınma modeli** sunmaktadır.

Kararlılıkla uygulandığında bu yol haritası, Antalya'yı **2050 yılında iklim değişikliğine uyum sağlamış bir kent olmanın ötesine taşıyarak; yeşil kalkınmayı yöneten, uluslararası iklim finansmanını etkin kullanan, sürdürülebilir yaşam kalitesi yüksek ve Akdeniz Havzası'nda örnek gösterilen küresel bir şehir** konumuna ulaştıracaktır.

